

Romanistikk er det faget som omhandler studiet av de romanske språkene, det vil si de språkene som stammer fra latin. Fransk, italiensk, portugisisk, rumensk, spansk og mange flere romanske språk stammer alle fra talt latin, altså det språket som hadde sitt utgangspunkt i "Latium". I dagens italiensk overlever dette ordet som "Lazio", som fortsatt er navnet på provinsen som byen Roma ligger i (og for fotballinteresserte kjent som erkerivalen til Roma fotballag).

I dag er ikke alle de romanske språkene gjensidig forståelige. I Europa snakkes det romanske språk fra Romania i øst til Portugal i vest og Frankrike i nord til Sicilia i sør. Hvis man skal bevare en språklig enhet over et så stort område, må man også drive språkpolitikk. Da Romerriket falt på slutten av 400-tallet og den politiske enheten ble oppløst, utviklet språkene seg i forskjellige retninger og fikk etter hvert sine egne skriftspråk. For eksempel er spansk og portugisisk påvirket av maurernes nesten 800 år lange okkupasjon og har mange arabiske ord, blant andre det spanske "azúcar" (det samme arabiske ordet har gitt vårt "sukker"). Rumensk er preget av å ligge i Øst-Europa og har lånt mye fra de slaviske språkene, for eksempel ordet for "ja": "da". Å studere historien til forskjellige språk og sammenlikne dem er veldig morsomt. Man lærer å se sammenhenger som man ellers kanskje ikke ville tenkt på: det norske "veteran", det franske "vieux", det spanske "viejo" og det italienske "vecchio" er alle i slekt med det latinske adjektivet "vetulus" som betyr "gammel". Og et så norsk ord som "reddik" kommer fra det latinske ordet for "rot", "radix", som også har gitt oss "radikal". Det engelske ordet "letter" kommer fra fransk "lettre", med "e" som i katalansk "lletra", italiensk "lettera" og spansk "letra", mens vårt "litteratur" med "i" likner mer på det underliggende latinske ordet "littera" som betyr "bokstav".

Men hva kan det brukes til i dag? Først og fremst kan man kommunisere med store deler av verden i tillegg til Europa: i Latin-Amerika snakker de portugisisk og spansk; i deler av Afrika er fransk eller portugisisk offisielle språk; og i deler av Canada snakker de fransk, mens spansk er blitt et viktig minoritetsspråk i USA. I tillegg er det slik at mange romanske språk har en helt spesiell stilling i europeisk historie: mye av den aller viktigste litteraturen i vår kultur er skrevet på latin, fransk, italiensk og spansk. Når det gjelder det siste halve millenniet har romanske språk også blitt brukt til å skrive litteratur fra andre kontinenter. I mange land er det slett ingen selvfølge at folk behersker engelsk, og gjennom å lære et språk lærer man også mye om kultur og samfunn. Denne typen kunnskap er en forutsetning i vår globaliserte verden. I tillegg er det å lære seg et språk å få innsikt i et komplekst system som sier noe om de mulighetene som ligger i den menneskelige hjerne. Mennesket er det eneste dyret som har språk, og kunnskap om hva det er som gjør at vi har utviklet det, vil gi bedre forståelse av mennesket generelt. Språk er i seg selv en vitenskap, og kunnskap om hvordan språk fungerer er uunnværlig for andre vitenskaper som psykologi og filosofi.

De romanske språkene er spesielt interessante fordi det finnes mange skriftlige kilder helt fra latinens tid slik at vi kan følge utviklingen ganske nøye, og bidra til at mindre belagte språk får vite noe om forskjellige måter et språk kan utvikle seg på. De moderne romanske språkene er fortsatt ganske like, og sammenliknende studier kan hjelpe med å finne ut av mulighetene og begrensningene i menneskespråk generelt. I tillegg får man gjennom de romanske språkene en inngangsport til en rik litteratur, muligheter til å kommunisere med folk fra mange forskjellige kulturer over hele verden, samt større forståelse av den verdensdelen vi selv lever i gjennom kunnskap om vår felles historie og kulturarv.